

ДАВЛАТ ФУҚАРОЛИК ХИЗМАТИДА ИСТИҚБОЛЛИ ЁШ КАДРЛАРНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ВА ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ДАВЛАТ БОШҚАРУВИ ТИЗИМИНИ САМАРАЛИ ИСЛОҲ ЭТИШНИНГ ГАРОВИДИР.

Рахманова Гулноза Аннакуловна

*Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги
Давлат хизматини ривожлантириш агентлиги инспектори;
Ўзбекистон миллий педагогика университети
мустақил тадқиқотчиси*

“Ўзбекистонда истиқболли кадрлар тайёрлашда янги кластер тизимининг аҳамияти”

Мамлакатимизда олиб борилаётган кенг кўламли ислохотлар, айниқса таълим соҳасига қаратилаётган эътибор бугунги кунда халқимиз келажагига, айниқса ёш авлодга бўлган катта ишонч ифодасидир. Бугунги глобаллашув ва рақобат кучайиб бораётган шароитда ҳар қайси давлат ўз келажагини билимли, юқори салоҳиятга эга, дунё тажрибасини ўзлаштирган инсон капитали орқали таъминлашга интилмоқда. Ўзбекистонда амалга оширилаётган кенг қамровли ислохотлар жараёнида Президентимиз ташаббуси билан жорий этилаётган янги кластер тизими — ана шу мақсадга йўналтирилган стратегик платформалардан бири ҳисобланади. Ушбу тизим орқали истиқболли ёшларни чет элда ўқитиш ва уларни мутахассис сифатида қайта юртимизда жорий қилиш — миллий тараққиётнинг асосий устунларидан бирига айланмоқда. Бу тизим замонавий дунё талабларига жавоб берадиган, малакали ва рақобатбардош мутахассислар тайёрлашга хизмат қилади.

Ўзбекистон давлат хизматига замонавий талаблар ва халқаро стандартлар асосида ёндашмоқда. Давлат хизматчиларини ўқитиш ва қайта тайёрлашга эҳтиёж – уларнинг рақобатбардошлилигини таъминлаш, аҳолининг эҳтиёж ва талабларига жавоб бера оладиган профессионал салоҳиятини ошириш билан бевосита боғлиқ. Давлат хизматчилари замонавий бошқарув технологиялари, рақамли ечимлар, ахборот тизимлари ва очиқ бошқарув тамойилларини чуқур ўзлаштириши лозим.

Янги кластер тизими ва чет элда таълим олиш имконияти — бу фақатгина бир гуруҳ ёшларга берилган имконият эмас. Бу — бутун жамиятнинг, бутун Ўзбекистоннинг келажагига йўналтирилган улкан сармоядир. Бундай стратегик ёндашувлар натижасида тез орада юртимизда замонавий технологиялар, илғор бошқарув ва инновацион ёндашувлар асосида фаолият юритувчи кадрлар авлоди шаклланади.

Бу тизимни энг асосий жиҳатлардан бири — **иқтидорли ёшларни саралаб, уларни хориждаги энг илғор олий таълим муассасаларида ўқитишдир.** Танлов асосида сараланган ёшлар ўз соҳаси бўйича чуқур билим ва

замонавий технологияларни ўзлаштиради. Бу эса нафақат уларнинг шахсий ривожланишига, балки бутун жамият тараққиётига ҳисса қўшади.

Ушбу механизмнинг энг муҳим жиҳати шундаки, хорижда таҳсил олган мутахассислар юртига қайтиб, ана шу соҳавий кластерларга интеграция қилинади. Яъни, уларнинг олий таълим муассасалари, илмий-тадқиқот марказлари ва ишлаб чиқариш секторларида самарали ишлаб кетиши учун тизимли ёндашув ишлаб чиқилмоқда. Бу — “таълим — тажриба — иш” занжири асосида барқарор инсон капитали айланмасини яратишга хизмат қилади. Мамлакат тараққиётида таълим — стратегик ресурсдир. Ушбу ресурсдан самарали фойдаланиш эса кадрларни тўғри танлаш, тўғри йўналтириш ва қайтариб юртимиз салоҳиятини ошириш билан чамбарчас боғлиқ. Шу жиҳатдан қаралганда, янги кластер тизими орқали истиқболли кадрларни чет элда ўқитиш — бу фақат бир лойиҳа ёки дастур эмас, балки Ўзбекистоннинг илғор, инновацион ва барқарор келажагини таъминловчи устувор стратегиядир.

Истиқболли кадрларни чет элда ўқитиш – бу миллий тараққиётнинг узоқ муддатли стратегияси ва интеллектуал инвестициясидир. Хорижда таълим олган ёшлар билимлари ва тажрибалари Ўзбекистоннинг рақобатбардошлигини ошириш, янги инновациялар яратиш ва жамиятни янада ривожлантиришда муҳим аҳамиятга эгадир.

Президентимиз томонидан белгиланган вазифалар ижроси доирасида учта муҳим ташкилот – Давлат хизматини ривожлантириш агентлиги, Давлат сиёсати ва бошқарув академияси ҳамда “Эл-юрт умиди” жамғармасининг узвий ҳамкорлиги муҳим аҳамият касб этмоқда.

Давлат хизматини ривожлантириш агентлиги бу жараёнда марказий ўрин эгаллаб, кластер иштирокчилари ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлайди ва малакали кадрлар тайёрлаш тизимини шакллантиради. Агентликнинг фаолияти орқали давлат хизмати самарали, шаффоф ва рақамлаштирилган тизимга айланмоқда. Давлат бошқаруви соҳасидаги кластерлар кадрлар тайёрлаш, қайта тайёрлаш, уларни баҳолаш ва мукофотлашда яхлит ёндашувни шакллантиришга хизмат қилади. Бу жараёнда Давлат хизматини ривожлантириш агентлиги марказий функцияларни бажарувчи орган сифатида намоён бўлади. Бу эса ўз навбатида кадрлар салоҳиятини оширишга хизмат қилади. Ушбу тизим нафақат хизматчиларнинг шахсий салоҳиятини ошириш, балки бутун давлат бошқаруви тизимининг профессионаллик даражасини юксалтиришга хизмат қилади.

Президент Шавкат Мирзиёевнинг "Ёшлар — бу мамлакатимизнинг келажаги, уларнинг билим ва малакаси мамлакатимизнинг муваффақиятининг асоси ҳисобланади. Давлат фуқаролик хизматида истиқболли ёш кадрларни шакллантириш ва қўллаб-қувватлаш, бу, шубҳасиз, давлат бошқаруви тизимини самарали ислоҳ этишнинг гарови ва муҳими бўлиб хизмат қилади. Давлат хизматининг мукамал ва самарали ишлаши, адолатли қарорларни қабул

қилиш ва инсонларнинг манфаатларини таъминлаш фақатгина малакали, билимли ва ёшлардан иборат кадрлар орқали амалга оширилиши мумкин." деган фикрлари ёшларга бўлган катта эътибори ҳисобланади.

Айнан мавжуд эҳтиёж ва камчиликларни аниқлаган ҳолда, Давлат хизматини ривожлантириш агентлиги, Давлат сиёсати ва бошқарув академияси ҳамда "Эл-юрт умиди" жамғармаси томонидан давлат хизматчиларига қўйилаётган талаблар шакллантирилиб, манзилли ўқитиш ва малака ошириш (шу жумладан, хорижда стажировкаларни ташкил этиш) ишлари йўлга қўйилмоқда.

Президентимиз ташаббуси билан жорий қилинаётган янги кластер тизими орқали ҳар бир тармоқ — масалан, ахборот технологиялари, тиббиёт, энергетика, муҳандислик, қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳалар учун алоҳида йўналишлар шакллантирилмоқда.

Бу жараёнда Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат сиёсати ва бошқаруви академиясининг ўрни жуда муҳимдир. Мамлакатимизда раҳбар кадрларини тайёрлашда марказий ўринни эгаллайдиган муассасадир. Унинг фаолияти – давлат хизматини такомиллаштириш, инновацион бошқарув маданиятини жорий этиш ва халқаро миқёсда рақобатбардош мутахассислар тайёрлашга хизмат қилади.

Академиянинг тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, стратегик фикрлайдиган раҳбар кадрлар – бу ҳар қандай ислохотнинг юраги ва кафолати ҳисобланади. **1995–2025 йиллар мобайнида 4700 дан ортиқ** давлат хизматчиси Академияда қайта тайёрлаш ва малака ошириш курсларини тугатган. Ўқувчилар орасида ҳозирги кунда вазирлар, ҳокимлар, агентлик раҳбарлари, дипломатлар ва сиёсатшунослар фаолият юритиб келмоқда. **2020 йилдан** бошлаб "Мақсадли кадрлар захираси" дастури асосида ҳар йили 100 дан ортиқ ёш мутахассислар махсус дастур бўйича ўқитилиб келинмоқда.

Шу ҳам таъкидлаб ўтишимиз лозимки, "Эл-юрт умиди" жамғармаси ҳам шу йўналишда фаолият олиб боради. Ўзбекистонда истиқболли ёшлар ва малакали кадрларнинг чет элда таҳсил олиб, юртимизга қайтиб келиб, турли соҳаларда хизмат қилишини қўллаб-қувватлаш мақсадида ташкил этилган **"Эл-юрт умиди" жамғармаси** — ана шу стратегиянинг асосий устунига айланди. Мазкур жамғарма орқали дунё миқёсида тан олинган таълим муассасаларида билим ва кўникма олган мутахассислар бугун Ўзбекистоннинг янги тараққиёт босқичида фаол иштирок этмоқда.

"Эл-юрт умиди" жамғармаси — бу шунчаки стипендия дастури эмас, балки келажакка қаратилган интеллектуал инвестициядир. Қайтиб келган мутахассисларнинг фикри, билим ва тажрибаси Ўзбекистоннинг илғор, рақобатбардош жамиятга айланишида ҳал қилувчи омилдир. Бу имкониятлардан тўлиқ фойдаланиш учун тизимли, пухта ва узлуксиз қўллаб-қувватлаш механизмлари яратилиши шарт. Бугунги глобаллашув даврида

халқаро стандартларга мос мутахассис бўлиш — долзарб масалага айланган. Чет элда таълим олган ёшлар илмий изланишлар, инновацион лойиҳалар ва замонавий бошқарув тажрибасини ўзлаштирган ҳолда, Ўзбекистонга қайтиб келгач, ўз соҳасида илғор тажрибаларни жорий этади. Айнан шундай тажрибали кадрларгина юртимизни рақобатбардош иқтисодиётга олиб кириши мумкин. Шу кунга қадар 392 нафар ёш мутахассис хорижнинг 45 дан ортиқ давлатларида балакарият, магистратура ва доктарантура йўналишларида ўқиб келган ва фаолиятини ўз соҳалари бўйича олиб бормоқда. **Шулардан**, Олий таълим муассасаларида профессор-ўқитувчи- 35%, Давлат бошқарув органларида мутахассис ёки раҳбар-25%, Илмий-тадқиқот институтлари ва лабораторияларда-20%, Хусусий секторда (айниқса ИТ ва финтехда)-10%, Стартап ва лойиҳалар асосчиси-10% ташкил қилмоқда.

Эндиликда Ўзбекистон шунчаки талабаларни чет элга юбораётган эмас — у лидерларни тарбиялапти, инновацияни рағбатлантиряпти ва глобал истеъдодларни ривожлантиришнинг янги, самарали моделини яратмоқда. Бу модел “brain drain” ўрнига “brain circulation” — яъни билим айланишини таъминлайди.

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2021 йил 13 июлдаги **ПФ-6260-сон фармони** — “Ёшларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва уларнинг ижтимоий фаоллигини янада оширишга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 3 октябрдаги **ПФ-5847-сон фармони** — “Ўзбекистон Республикаси Давлат хизматини ривожлантириш агентлигини ташкил этиш тўғрисида”.
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 25 сентябрдаги **ПҚ-3956-сон қарори** — “Давлат фуқаролик хизматини ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”.
4. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2024 йил 27 декабрдаги **ПФ-218-сон фармони** — “Истиқболли ёш кадрларни тайёрлашнинг янги кластер тизимини жорий этиш чора-тадбирлари тўғрисида”.
5. “Эл-юрт умиди” жамғармаси расмий веб-сайти — <https://uyf.uz>
6. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги **Давлат хизматини ривожлантириш агентлиги** расмий сайти — <https://csc.uz>
7. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги **Давлат сиёсати ва бошқарув академияси** расмий сайти — <https://dba.uz>
8. Қосимов А., Рўзиев Б. **Давлат бошқарувида инсон капитали ва инновацияларни ривожлантириш муаммолари.** // “Давлат бошқаруви ва инновациялар” журнали, №2, 2023. – Б. 15-24.

9. “Ўзбекистон — 2030 стратегияси” (тасдиқланган Президент фармони билан, 2023 йил 11 сентябрь).

10. **Хакимова М. “Глобал рақобат ва интеллектуал салоҳиятни ривожлантиришда ёш кадрларнинг роли” // “Жамият ва бошқарув” журнали, №3, 2023.**